

Odejście od obowiązkowych prac domowych z zestawami narzędzi edukacyjnych

Część 1: języki obce

„Sami musimy stać się zmianą, do której dążymy w świecie”

(Mahatma Gandhi)

Przyzwyczajenie i zmiana. Te dwa elementy są nieodłączną częścią naszego życia. Przyzwyczajenie do tego, co znamy daje nam poczucie bezpieczeństwa. Zmiana, choć towarzyszy nam na co dzień, często wywołuje w nas niechęć, opór, a nawet lęk przed tym, co nieznanne. Skoro jednak zmiany są nieuchronne, warto potraktować je jako wyzwanie i źródło nowych możliwości i podejście takie zastosować także do zmian w środowisku zawodowym.

Szkoła zmienia się, dostosowuje się do potrzeb ucznia. Ostatnio wprowadzona zmiana – rezygnacja z obowiązkowych prac domowych^[1] wywołała lawinę dyskusji, dzieląc środowiska szkolne, rodziców i uczniów na obozy zwolenników i przeciwników tego rozwiązania. Przeciwnicy i sceptycy wyrażają obawy, że brak prac domowych znacznie obniży poziom nauki.

Tymczasem badania naukowe (IBE^[2]) pokazują, że prace domowe nie wpływają znacznie na poprawę wyników nauczania, oraz wskazują, że „efektywność edukacyjna korzystania z prac domowych zależy nie od ich częstotliwości i intensywności, ale jakości [...] oraz od samodzielności ucznia i jego poziomu motywacji do nauki”.

Skoro nie ma obowiązkowej nauki w domu, jak skłonić ucznia, aby uczył się efektywnie i jak zarządzać tą zmianą w edukacji, aby wpłynęła na podniesienie jakości kształcenia i zgodnie z wynikiem powyższych badań rozwijała samodzielność i motywację uczniów? Jak zmienić swoje przyzwyczajenia co do sposobu planowania i prowadzenia lekcji?

Zestawy narzędzi edukacyjnych^[3] dostępne na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (ZPE) proponują wiele rozwiązań, które mogą wesprzeć nauczyciela w realizacji kształcenia. Poniżej przedstawione zostaną przykłady, ilustrujące propozycje dla nauczycieli języków obcych (na podstawie przykładów z języka angielskiego) w kontekście rozwijania samodzielności i motywacji wewnętrznej ucznia.

1. Metody i techniki pracy rozwijające poczucie przydatności nauki języka obcego oraz sprzyjające:

a. aktywności własnej ucznia w procesie uczenia się języka obcego i rozwijające umiejętności potrzebne do samodzielnego myślenia i działania

- b. wykorzystywaniu wcześniej nabytej wiedzy, dzieleniu się nią i budowaniu na niej nowych treści
- c. zaspakajaniu ciekawości poznawczej poprzez wykorzystywanie tematyki interesującej ucznia
- d. zróżnicowanym formom powtarzania wiedzy
- e. pracy w zespole, budującej pozytywne relacje w klasie oraz z nauczycielem i pomagającej w uczeniu się od siebie nawzajem
- f. refleksyjnej ocenie postępów ucznia oraz procesowi samooceny.

Temat scenariusza i autor	Aktywności ucznia	Rozwijane kompetencje
Stwórz swoje własne wideo na temat bezpieczeństwa Cybernetycznego, kl VII (Muszyńska B.) Lekcja 1 (otwórz w nowym oknie) Lekcja 2 (otwórz w nowym oknie)	dzielą się posiadaną wiedzą na temat bezpieczeństwa w sieci	• kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji; • kompetencje w zakresie wielojęzyczności • kompetencje cyfrowe • kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się
Leo Messi trains every day – opisujemy codzienne życie niecodziennych osób, kl IV (Tengowska N.) (otwórz w nowym oknie)	podjąwszy wspólne decyzje co do sposobu realizacji projektu, wyszukują informacje, itp.	•kompetencje w zakresie przedsiębiorczości (rozwój wyobraźni, kreatywności, zdolność wykorzystywania pomysłów, podejmowanie inicjatywy)
The Human Desire for Exploration. Odkrycia, odwieczne dążenie ludzkości, kl. VI (Sepiolo A.) (otwórz w nowym oknie)	posługują się technologią informatyczną (quiz online, nagrywanie filmików telefonem, praca na platformie TwinSpace	• kompetencje matematyczne poprzez zadania pozwalające odnaleźć zastosowanie matematyki w sytuacjach życia codziennego; (ostatni scenariusz)

Tych kilka przykładów może posłużyć do zaplanowania zadań, jakie uczeń będzie chciał wykonać po lekcjach, samodzielnie, bądź wspólnie z innymi uczniami.

1. Uczenie się/utrwalanie/powtarzanie słownictwa można zaproponować lub oddać inicjatywę uczniom w celu przygotowania (w zależności od możliwości językowych ucznia):
 - mini słowniczka, z definicjami w języku polskim, angielskim lub za pomocą ilustracji

- mapy myśli,
 - lapbooka,
 - fiszek,
 - quizu
2. Utrwalenie struktur leksykalno-gramatycznych poprzez np.: nagranie wywiadu z członkiem rodziny lub inną osobą, przygotowanie prezentacji z danego tematu, przygotowanie przez osobę chętną materiałów dla uczniów w klasie na np. lekcję powtórzeniową.
 3. Prowadzenie dzienniczka „Moje postępy w angielskim” – gdzie uczeń monitoruje swoją naukę, i ocenia co pamięta, a co musi jeszcze utrwalić (rozłożenie nauki w czasie i odtwarzanie wiedzy).

Ważne jest, aby w swoich działaniach uczeń otrzymał wsparcie i wskazówki od nauczyciela oraz ocenę słowną, opartą na rzetelnej refleksji. Istotne jest, aby planując zadania dodatkowe dla ucznia, wspierać go w rozwijaniu umiejętności takich jak: samodzielność i odpowiedzialność, planowanie czasu, zarządzanie nim, organizacja pracy oraz samodzielność w rozwiązywaniu problemów, jak również radzenie sobie ze stresem związanym z terminami. Te umiejętności będą dla ucznia niezwykle istotne w życiu codziennym i zawodowym, a także mają kluczowe znaczenie w kontekście czekających egzaminów.

Dodatkowo, zadania wykonywane przez ucznia poza lekcjami umożliwią utrwalenie materiału i lepsze zrozumienie go, co z kolei przyczyni się do lepszych wyników w nauce i pozytywnie wpłynie na rozwój jego motywacji i zainteresowania nauką. Nauczyciel może także ocenić postępy ucznia poza szkołą i zidentyfikować obszary, w których potrzebuje on dodatkowej pomocy czy wsparcia. Dzięki temu uczniowie będą czuć się bardziej zaangażowani w proces nauki i osiągną postępy zgodne z własnymi możliwościami.

[1] ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI z dnia 22 marca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. Warszawa, dnia 25 marca 2024 r. Poz. 438); § 1 pkt 1.

[2] <https://ibe.edu.pl/pl/publikacje-przygotowanie-i-realizacja-miedzynarodowych-badan> (dostęp na 15.04.2024)

[3] <https://zpe.gov.pl/a/zestawy-narzedzi-edukacyjnych/DdkFeif7i> (dostęp na 15.04.2024)

Materiał powstał w ramach projektu niekonkurencyjnego pn.: *Popularyzacja zestawów narzędzi edukacyjnych oraz metod nauczania i uczenia się wspomagających rozwój kluczowych kompetencji uczniów, dostosowanych do potrzeb rynku pracy*, dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

